

luntas.“ Slednjič bodi knjižica — cena jej je samó 15 novčičev — vsakemu, kdor se hoče seznaniti s ženitovanjskimi navadami na Štajerskem, najtopleje priporočana.

K.

„Slovniške mrve.“ Ako bi naši „classični“ pisatelji hoteli slušati modre svete in dobre nauke pametnega moža in učenega jezikoslovca, priporočili bi jim Cigaletove „Slovniške mrve“ v 8. in 9. listu letošnjih „Novic“. V krepkih potezih je tu naslikanih nekoliko glavnih napak sedanjega slovenskega pisanja in kdor ima kaj dobre volje, more se mnogo naučiti iz Cigaletove izvrstne razprave.

Žarenje neba. Kdo izmed nas ni občudoval čarobne večerne in, če je zgodaj vstal, tudi jutranje zarje, ki se je minula dva meseca, decembra in januarija, prikazala skoro vsak večer in vsako jutro ter tako daljšala kratke, a lepe zimske dneve? Posebno večeri so bili krasni in privabili so mnogo sprehajalcev pod milo nebo, kmalu po solnčnem zahodu je jelo nebo na zahodni strani rumeněti, potem bolj in bolj žareti, dokler ni gorela vsa zahodna stran, kakor v rudečem plamenu; visoka poslopja, cerkve, zlasti pa grad ljubljanskega mesta je bil obsijan, kakor od bengaličnega ognja. Ta nenavadna zarja je trajala največ pol do treh četrtij ure in še pozno v noč se je videla rudečica na nebu, kakor bi kje gorelo. Opazovalo se je pa žarenje neba ne samo pri nas, temveč kakor so časniki poročali, po vseh delih sveta. Stan živega srebra v barometru je bil ves ta čas nenavadno visok, splošnega deževja ali snega ni bilo. — Od kod ta prikazen, vprašal je marsikdo svojega tovariša, s katerim sta se sprehajala ob čarobni bliščobi, ali prijatelja v mestu, ki se peča z vremenom ali zvezdami, katere vrste ljudij v Ljubljani ni malo. Časniki so mnogo o tem pisarili, toda vsa njih znanost je bilo samó ugibanje in pri tem je tudi ostalo. Toliko je gotovo, da s tako imenovanim severnim svitom „Nordlicht“ ta prikazen nima nič opraviti, ker na magnetno iglo ves čas prav nič ni vplivala. Pisatelj teh vrstic je bil s prva tega mnenja, da tiči zemlja v repu kakega kometa, ki nam sveti s svojo svetlobo, ko solnčni žarki več k nam ne sezajo; pa ker se je žarenje ponavljalo dan na dan, moral je to mnenje popustiti. Mogoče bi bilo namreč, da pride kak komet prav blizu zemlje in teče nekoliko dnij vstric nje, pa za delj časa ne moreta ostati vkupe, ker so njiju dráge preveč različne. Vprašal sem jedenkrat navadnega moža kmetskega stanu, kaj on misli o tej zarji; rekel je, da jug navzdol tišči in da se bode vreme kmalu izpremenilo. Njegove besede se sicer niso uresničile, a toliko vender se ujema to razlaganje z onim, ki smo je čitali v časnikih, da se namreč nahaja v zgornjih vrstah atmosferinih mnogo vodenega sopara, v katerega opiraje se solnčni žarki odsevajo ter delajo to nenavadno svetlobo; jug pa prinaša vsakikrat dosti vodenih soparov, ki se potem radi izpremené v dež. Drugi so trdili, da se nahaja v zraku neskončna množica ledenih iglic, v katerih se lomijo solnčni žarki ter tako v različnih barvah prihajajo na zemljo. Tretji in sicer zeló učeni možje, kakor Helmholtz v Berolinu, sodijo tako-le: Po mnogih in močnih potresih, ki so lansko poletje na Javi, Sumatri in sosednih manjših otocih hudo razgrajali, šlo je z drugo tvarino vred tudi mnogo prahú in pepela kvišku; ta prah je ostal v zraku ter se vsled zemljinega vrtenja okoli svoje osi razpršil nad vso zemljo; zato je nebo, pravijo, najpoprej v ondotnih krajih žarelo in še le pozneje tudi po drugih delih sveta. V potrditev tega mnenja navajajo tudi to, da se je našlo nekaj pepela primešanega v snegu, ki ga je padlo malo okoli 6. januarija v nekaterih krajih. Kolikor je v tem razlaganju neverjetnega, toliko je res, da je koncem januarija nebo nehalo žareti, ko je padlo mnogo snega in dežja; ali se je pa tudi takrat našlo kaj prahú v snegu, o tem ni nobenega

poročila. Kraljeva družba „Society Royal“ v Londonu ima mnogo opazovanj iz vseh krajev sveta nabranih ter namerava izdati o žarenji neba daljšo razpravo, iz katere najbrž kaj več pozvemo.

M. Vodušek.

Archiv für slavische Philologie. Zadnji zvezek prinaša poleg drugih zanimivih stvari tudi razpravo: „Der Dialect von Cirkno (Kirchheim)“. Spisal jo je profesor J. Baudouin de Courtenay v Derptu. Gradivo za to razpravo je deloma g. profesor l. 1872. sam nabral, nekaj so mu je pa nabrali gg. občinska tajnika Janez Ržen v Cirknem in Janez Rejec v Šebreljah, Franjo Mavrič v Cirknem, sedanji goriški prof. Fr. Sedej, J. Jereb iz Otaleža i. dr. Posebno zanimivo so kakor vselej tudi ta pot sestavljene ocene in poročila o novih knjigah slovanskih. Pohvalno omenja prof. Jagič tudi razpravo našega rojaka Davorina Nemaniča v Pazinu „Čakavisch-kroatische Studien“, ter pravi, da je gospod pisatelj „ein ebenso anspruchloser wie in seinem Wissen tüchtiger Mann.“

La Save, le Danube et le Balkan. Voyage chez les Slovènes, les Croates, les Serbes et les Bulgares. Par M. L. Leger. Paris, librairie Plon 1884, 8, 275 str. Znani profesor slovanskih jezikov in literatur v Parizu, M. L. Leger, popotoval je po leti 1882. več mesecev po južnih slovanskih deželah, katere je vse prehodil od Beljaka do Carigrada, in zdaj v tej knjigi svojim francoskim rojakom opisuje socialne, politične in literarne razmere vseh štirih južnih slovanskih rodov. Že namen, katerega ima knjiga, da bi namreč seznanila Francoze z južnim slovanskim svetom, že ta namen je dostojen naše hvaležnosti in vsega našega priznavanja; a knjiga je zanimiva tudi za tega delj, ker nam na vsaki strani kaže, kakó temeljito pozna profesor Leger ves slovanski svet in njegov položaj in s kakim gorkim čutom in navdušenjem govori o slovanskih stvareh. Da je knjiga od konca do kraja pisana elegantno in zanimivo, to nam pri francoskem pisatelji, kakor je prof. Leger, ni treba še posebej poudarjati. O Slovencih piše prof. Leger v prvih dveh poglavjih, ki imata te napise: Les Slovènes. — Nomes slaves et allemands. — Lublania. — Les langues; la presse. — Les sociétés littéraires. — La domination française en Illyrie. — Un mot de l'empereur François Ier. — Le poëte Vodnik. — Nodier et le Télégraphe illyrien. — Sympathies pour la France. — Les Slovènes et les Croates. — „Ljubljanski Zvon“, čegar naročnik je tudi prof. Leger, imenuje pisatelj „une revue littéraire, fort agréablement redigée“ (pag. 13). Opozarjamo naše pisatelje, naša uredništva in naše književne zavode, naj bi prof. Legeru redno pošiljali slovenske knjige in časopise, da bi mu bilo mogoče, kedaj kako besedo izgovoriti o nas. Njegov naslov je: M. L. Leger, 5 rue de Laval, Paris.

Društvo sv. Jeronima v Zagrebu je imelo dné 24. januarja t. l. svoj občni zbor. Iz tajnikovega in blagajnikovega poročila naj povemo to-le: Društvo šteje 6232 ndov; njegovo imetje je narastlo lanskega leta za 3750 gld. ter šteje zdaj 84.389 gld.; „Danica“, t. j. društveni koledar in letopis, tiskala se je v 23,000 iztisih, pa se je že do dobrega razprodala, a ljudje so tako po njej povpraševali, da bi se je gotovo še 3000—4000 razpečalo; o ostalih knjigah je „Zvon“ že prej poročal. Mnogo starih svojih knjig je društvo l. 1883. podarilo raznim zavodom in društvom, med katerimi sta tudi dva slovenska: Bralno društvo v Podgradu je dobilo 24, Alojzijevišče v Ljubljani pa 23 knjig. Med knjigami, ki jih društvo sv. Jeronima želi v prihodnje podati hrvatskemu ljudstvu, je tudi „občna zgodovina“ in „zgodovina hrvatskega naroda“.

Češka književnost. „Athenaeum“, list za literaturo in znanstveno kritiko, jako lepo napreduje in po svoji vsebini ne zaostaja prav nič za enakimi listi